

דַּרְשֵׁתִי קַרְבַּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א

שיעור מוצ"ש, בית הכנסת פרי מגדים, צפת • השיעור נמסר במוצ"ש פרשת חוקת, תשפ"ד

שְׁנֵה עָלְיו פֶּרֶק אֶחָד או הִלְכָה אַחַת וְהוּא נוֹתֵן מִיָּמִיו

מִכָּל הָאֲסוּנוֹת שְׂאָרְעוּ לַעַם יִשְׂרָאֵל, הָאֲסוּן הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר בְּפָרְשַׁתְנוּ הוּא חֻטְא מִי מְרִיבָה. הָאוּר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ כּוֹתֵב שֶׁהַגְּזֵרָה שֶׁמִּשָּׁה וְאַהֲרֹן לֹא יִכְנָסוּ לָאָרֶץ גְּרָמָה לְכָל הַחֲרָבָנוֹת וְהָאֲסוּנוֹת שֶׁהִתְרַחֲשׁוּ בְּעוֹלָם.

נִמְצָא שֶׁחֻטְא זֶה אֵינוֹ עוֹד חֻטְא מְכַר, אֲלָא אֲסוּן נוֹרָא. אֵלוּ מִשָּׁה וְאַהֲרֹן הָיוּ נִכְנָסִים לָאָרֶץ, הָעוֹלָם הָיָה מִתְקוֹן, הַמְּשִׁיחַ הָיָה מְגִיעַ, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה נִבְנָה וְלֹא הָיָה נִחְרָב, וְלֹא הָיָה קוֹרֵה דָּבָר. כֹּל זֶה נּוֹבֵעַ מֵהָאֲסוּן הַזֶּה שֶׁל חֻטְא מִי מְרִיבָה.

מָה הָיָה בְּאֲסוּן זֶה? הִילְקוּט שְׂמַעוֹנִי מְבִיא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לְמִשָּׁה וְאַהֲרֹן: "קַח אֶת הַמִּטָּה וּדְבַרְתֶּם אֵל הַסֵּלַע". הִילְקוּט שְׂמַעוֹנִי כּוֹתֵב: "שְׁנֵה עָלְיו פֶּרֶק אֶחָד או הִלְכָה אַחַת וְהוּא נוֹתֵן מִיָּמִיו". הָאֲסוּן הָיָה שֶׁמִּשָּׁה רִבְּנָה לֹא דָבָר, לֹא לְמַד וְלֹא כְּלוּם, אֲלָא הִכָּה אֶת הַסֵּלַע. אִזּוֹ כְּלָם הִבִּינוּ שֶׁהַסֵּלַע נוֹתֵן מִים בְּדַרְךָ נֹס, אֲךָ עִם יִשְׂרָאֵל לֹא רָאָה שֶׁסֵּלַע יִכּוֹל לְתַתּ מַיִם בְּגוֹלָל אַמְרֵית דְּבָרֵי תוֹרָה. זֹאת אוֹמְרֵת, הָאֵם לְמוֹד תוֹרָה מְבִיא יוֹתֵר שְׂפַע? אֵת זֶה עִם יִשְׂרָאֵל לֹא רָאָה, וְזֶה הָיָה הָאֲסוּן הַגָּדוֹל.

לְמוֹד תוֹרָה – שְׂפַע שְׁלֹא כְּדֶרֶךְ הַטֵּבַע

לְפָנַי כְּאֶרְבַּע חֲדָשִׁים, הִתְקַסַּם מִבְּחֵן לְבַחוּרִים הַמְּבַקְשִׁים לְהִתְקַבֵּל לִישִׁיבָה קִטְנָה בִּירוּשָׁלַיִם. אֶחָד הַבַּחוּרִים הָיָה נִרְאָה שֶׁהִגִּיעַ עִם סִבּוֹ וְסִבַּתוֹ. רֹאשׁ הַלִּישִׁיבָה בָּחַן אוֹתוֹ וּמְצָא אוֹתוֹ מְבָרִיק מְאֹד.

לְאַחַר הַבְּחִינָה, הִזְמִין רֹאשׁ הַלִּישִׁיבָה אֶת הַסֵּב וְהִסְבֵּתָא לְחֲדָרוֹ. הוּא אָמַר לָהֶם: "נִהְיֵיתִי מְאֹד מֵהַבְּחִינָה עִם הַבַּחוּר, הוּא בְּאֵמֶת מְבָרִיק וּמְיָחֵד, אֲךָ יֵשׁ לִי שְׂאֵלָה אַחַת. מְדוּעַ אַתֶּם הֵייתֶם צְרִיכִים לְלוֹוֹת אוֹתוֹ לְבַחֲינָה, הָאֵם הִילְד הַזֶּה יָתוּם?"

הֵם הִשְׁבִּיבוּ: "לֹא, אֲנַחְנוּ הוֹרִי". רֹאשׁ הַלִּישִׁיבָה שָׁתַק, שֶׁכֵּן נִרְאָה מוֹרָז שֶׁלְבַחוּר בֶּן 14 יְהִיוּ הוֹרִים בְּנֵי שְׁבָעִים. הָאֵם עֲנָתָה: "בְּרִצּוֹנִי לְסַפֵּר לְרַב. הִתְחַתְּנוּ מֵאַחַר, בְּגִיל שְׁלוּשִׁים וּשְׁתַּיִם עֶרְבָה. בְּמִשְׁךָ עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה לֹא הָיוּ לָנוּ יְלָדִים. וּמֵתוֹכֶם עֶשְׂרִים שָׁנָה עֲשִׂינוּ טְפוּלִים, הִתְפַּלְלָנוּ, נְסִינוּ הַכֵּל, וְעוֹד הִיָּתָה תְּקוּהָ בַלֵּב. אֲבָל לְאַחַר עֶשְׂרִים שָׁנָה אֲבָדָה הַתְּקוּהָ, וְכִבֵּר לֹא עֲשִׂינוּ דָּבָר".

"הַמְשַׁפְּחָה הַמְרַחֶבֶת הַחֲלִיטָה לְעֶרְבָה לָנוּ הִפְתָּעָה. כִּידוּעַ, כְּשִׁזּוּג נְשׂוּי עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה, נִהְיָה לְחֻגַּג 'חֲתֻנַּת הַכֶּסֶף'. הַמְשַׁפְּחָה הַחֲלִיטָה לְהַפְתִּיעַ אוֹתָנוּ. הֵם הִזְמִינוּ אֶת כָּל הַמְשַׁפְּחָה – הָאֲחִים וְהָאֲחִיוֹת שְׁלָנוּ, הַדּוֹדִים, בְּנֵי הַדּוֹדִים, כֹּל מִי שִׁיכֵל לְהִגִּיעַ – לְאוֹלָם אַרוּעִים. הִיָּתָה שְׂמִחָה גְדוֹלָה מְאֹד".

"הֵם טָעוּ: בְּאֵתֶם לְכָל הַשְּׂמִחוֹת שְׁלָנוּ, אֲךָ מְעוֹלָם לֹא בָּאנוּ לְשְׂמִחוֹת שְׁלָכֶם. אִזּוֹ אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְעֶרְבָה לְכֶם אַרוּעַ, וְבִרְוַךְ ה' הָאֲרוּעַ הִתְחַיל וְהַכֵּל הָיָה נִפְלָא. אֲךָ הַיָּצֵר הָרַע חִיב לְהִתְעַרֵּב בְּכָל שְׂמִחָה, וּבְאֲמִצַּע הָאֲרוּעַ הִתְחַלְתִּי לְכַוֵּן. וְהָרַב יוֹדֵעַ, כְּשֶׁכִּפְלָה בֵּת 18 בּוֹכָה זֶה מְרֻגָשׁ, אֲךָ כְּשֶׁכִּפְלָה בֵּת 57 בּוֹכָה זֶה פּוֹחַת מְרֻגָשׁ וְאֶף מְעַצְבֹּן".

"הַדּוֹדוֹת נִגְשׂוּ אֵלַי: 'אֲנָא, רַק אֵל תְּבַכֵּי. הַצֵּלֶם רוֹצֵה לְצַלֵּם אוֹתָךְ אֲךָ אֵינוֹ יְכוֹל, אֵת בּוֹכָה כְּמוֹ תִינִקָת. הַזְּמֵר רוֹצֵה לְשִׁיר וְלִשְׂמַח, אֲךָ לֹא נָעִים לוֹ לְשִׁיר כְּשֶׁאֵת בּוֹכָה כְּדָ. עֵינַי: 'מָה אֶעֱשֶׂה? זֶה לֹא בְשִׁלְטֵתִי. אֲנִי מְנַסֶּה לְהִתְאַפֵּק, אֲךָ אֵינוֹ מְצַלִּיחָה, אֲנִי בּוֹכָה וּבּוֹכָה".

"לְכַסּוֹף אָמְרוּ לִי: 'אֵם אֵת בּוֹכָה, נִקַּח אוֹתָךְ לְעֵשׂוֹת סְקִי בְּהָרֵי הָאֲלָפִים בְּאִירוּפָה'. אֲמַרְתִּי: 'אֲנִי רוֹצֵה, אֲךָ אֵינוֹ יְכוֹלָה לְהַפְסִיק לְכַוֵּן'. פְּתָאוּם בְּקִשְׁתִּי: 'יֵשׁ לִי בְּקִשָּׁה אַחַת. אֲנִי רוֹצֵה אֶת הַמִּיקְרוֹפּוֹן. לְקַחְתִּי אֶת הַמִּיקְרוֹפּוֹן וְאֲמַרְתִּי: 'שְׂמַעוּ. יֵשׁ כָּאֵן בְּאוֹלָם כְּאֶרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ, וּמֵתוֹכֶם עֶרְבָה מֵאִתִּים גְּבָרִים. אֲנִי רוֹצֵה מִתְּנֶה לְיוֹם הַנְּשׂוּאִין שְׁלִי. אֲנִי רוֹצֵה שֶׁהַגְּבָרִים יִסְיְמוּ אֶת כָּל הַשִּׁ"ס".

"הֵם הִסְכִּימוּ מִיָּד: 'בּוֹדָאֵי, כָּל מָה שֶׁתְּבַקְשִׁי. אֲמַרְתִּי: 'לֹא, לֹא כְּדָ. אֲנִי רוֹצֵה רְשִׁמוֹת, כְּמָה דְּפִים כָּל אֶחָד קֶבֶל, אִיזוֹ מְסַכֶּת הוּא קֶבֶל. בְּיַחַד יִצְטָבְרוּ כ- 2,700 דְּפִים, שִׁיְהִיָּה שִׁ"ס שְׁלָם'. וּבְאֵמֶת כָּל אֶחָד קֶבֶל, נִרְשָׂמוּ, וְכָךְ הִפְסַקְתִּי לְכַוֵּן. וְלְאַחַר מִכּוֹן הִיָּתָה שְׂמִחָה גְדוֹלָה מְאֹד".

כָּל זֹאת הָאֵמָא מְסַפֵּרֵת לְרֹאשׁ הַלִּישִׁיבָה. "כְּבוֹד הַרַב, אֶחָד עֶשֶׂר חֲדָשִׁים לְאַחַר מִכּוֹן נְסִיעֵתִי לְבֵית הַחֹלִים שְׂעָרֵי צִדְק לְלָדָת, לֹלֵא טְפוּלִים, לֹלֵא דָבָר. בְּגִיל 58 עֶרְבָה, לֹלֵא טְפוּלִים וְלֹלֵא דָבָר, בְּרוּךְ הַשֵּׁם בְּשָׁעָה טוֹבָה נּוֹלַד בִּנְיָ".

"בְּקִשְׁתִּי מִכָּל הַדּוֹדוֹת: 'אֲנָא, הִתְקַשְּׂרוּ לְכָל אֵלוּ שֶׁקָּבְלוּ לְלַמֵּד, אֲנִי רוֹצֵה שֶׁבְּסְעוּדַת בְּרִית הַמִּילָה תִּהְיֶה גַם סְעוּדַת סִיּוּם הַשִּׁ"ס. הַדּוֹדוֹת הִתְקַשְּׂרוּ, וּבְאֵמֶת רְבִים לְמַדוּ חֲצִי, רְבַע, קֶצֶת. אָמְרוּ: 'לֹא, חֲיִבִים לְהִסְפִּיק. כָּלֵם הִבִּינוּ שֶׁנִּשְׂאָר לָהֶם שְׂמוֹנֶה יָמִים, וְחֲיִבִים לְהִסְפִּיק בְּכָל הַכַּח".

"וְאֲכֹן, הֵם הִתְאַמְצוּ מְאֹד וְרַבִּים סִיּוּמוּ אֶת הַהִסְפֵּק עַד בְּקֶר יוֹם הַבְּרִית. הַבְּרִית הִיָּתָה לְאַחַר הַנֵּץ, אֲךָ הַסְעוּדָה הִיָּתָה בְּשֵׁשׁ עֶרְבֵי, בְּכִדֵי שִׁיוֹכְלוּ כְּלָם לְסִיס אֶת הַהִתְחַיְבוּת שֶׁל לְמוֹדֵם. בְּשֵׁשׁ עֶרְבֵי כְּלָם כְּבָר סִיּוּמוּ אֶת כָּל הַשִּׁ"ס, וְעֶרְכְּנוּ סְעוּדָה מְשֻׁלָּבֶת שֶׁל בְּרִית מִילָה וְסִיּוּם הַשִּׁ"ס. כְּבוֹד הַרַב, וְזֶהוּ הַבּוֹ שְׁלָנוּ, שֶׁגָּדַל וְהִיוּם הוּא בְּגִיל 14 בָּא לְהַבְּחֵן לִישִׁיבָה קִטְנָה".

זֶה מָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה שְׂאָנְשִׁים יִדְעוּ: כְּשֶׁאֵתָה לּוֹמַד תוֹרָה, זֶה מְשִׁפֵּעַ. שְׂפַע שְׁלֹא כְּדֶרֶךְ הַטֵּבַע, לֹא מָה שֶׁאֵתָה מִבִּין לְפִי הַשְּׂכָל שְׁלָךְ. אִין בּוֹהַ הַגִּיּוֹן, זֶה מְשִׁהוּ שְׁלֹא נִתֵּן לְתַאוּר מָה אָדָם יְכוֹל לְזַכּוֹת בּוֹ.

סוּד הַהֲצַלְחָה: הַתְּמַדָּה וּמְסִירוֹת נִפְשׁ בְּלְמוּד תוֹרָה

חֲתוּן אֶחָד הִגִּיעַ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ לְרַב דָּוִד פּוֹבֵרְסְקִי, רֹאשׁ יִשִּׁיבַת פּוֹנִיבֵז', וּבְקִשׁ: "הַרַב, הַיּוֹם אֲנִי מִתְחַתֵּן וְאֲנִי רוֹצֵה הַדְּרָכָה לְחֻתְנָה". אָמַר לוֹ הַרַב: "מִן הַסֵּתֵם שְׂמַעְתָּ הַרַבָּה הַדְּרָכוֹת. אֲנִי רוֹצֵה לּוֹמַר לָךְ רַק דָּבָר אֶחָד: יָדַע לָךְ, סוּד הַהֲצַלְחָה בְּחַיִּים שְׁלָךְ – שִׁתְּהִיָּה שְׂקוּעַ בְּלְמוּד. לֹא רַק שִׁתְּלַמֵּד, אֲלָא שִׁתְּהִיָּה שְׂקוּעַ בְּלְמוּד. שִׁתְּהִיָּה מְעַמִּיק בְּסוּגִיּוֹת הַיֵּטֵב. זֶה יִתֵּן לָךְ אֶת שִׂיא הַהֲצַלְחָה שְׁלָךְ, גַּם בְּשָׁלוֹם בֵּית, גַּם בְּפִרְנִסָּה טוֹבָה בְּשָׂפַע, יִתֵּן לָךְ הַצְּלָחָה בְּכָל, עַל יְדֵי שִׁתְּהִיָּה שְׂקוּעַ בְּלְמוּד תוֹרָה".

"אֲנִי רוֹצֵה לְסַפֵּר לָךְ מָה שִׁהִיָּה. לְמַדְנוּ בְּנוֹבְהֶרְדּוֹק בְּרוּסְקִיָה, וְשֵׁם הַקּוֹמוּנִיסְטִים, מִי שִׁהִיָּה לּוֹמַד תוֹרָה הִיָּה חִיב מִיתָה. לֹא כְּמוֹ הַיּוֹם, שְׂאֵין תְּקַצִּיבִים. לֹא, הוֹרְגִים אוֹתוֹ כְּפִשׁוּטוֹ, בְּלִי דִין וְבְלִי דִין. פְּעַם אַחַת, מִישִׁהוּ עֶרְבָה עֲצַרְתָּ עֲנֻקִית כְּדִי לְעֵשׂוֹת הַפְּגַנָּת כַּח. אֵינְנִי יוֹדֵעַ, אוּלַי רָצָה לְעֵשׂוֹת מְשִׁהוּ לְכַבּוֹד אִיזָה מְנַהֵג קוֹמוּנִיסְטִי. וְהִכִּינּוּ הוּא בְּנָה אֶת כָּל הַבְּמוֹת: מִלּוֹ הַלִּישִׁיבָה".

"הַרְבֵּנִים כְּלָם הִתְאַסְפוּ וְהַחֲלִיטוּ פֶה אֶחָד שְׁבִיּוֹם וּבְשָׁעָה שֶׁל הַעֲצַרְתָּ הַזֹּאת, כָּל אֶחָד יַחֲפֹשׂ מְקוֹם אַחַר לְלַמֵּד. לְמָה? אִם יִבְאוּ וְיִרְאוּ בַּחוּרֵי יִשִּׁיבוֹת לּוֹמְדִים, יִהְרְגוּ אוֹתָם. כְּשֶׁשָּׂמַע זֹאת הַסֵּבָא מְנוֹבְהֶרְדּוֹק, אָמַר: 'מָה? נִשְׂאָרִים בְּלִישִׁיבָה! אֲבָל בְּתַנְאֵי אֶחָד – אֲנִי מְבַטֵּחַ שְׁלֹא יִקְרָה כְּלוּם אִם תִּלְמְדוּ בְּכָל הַכַּח".

"הַבַּחוּרִים שְׂמַעוּ וְנִכְנָסוּ. אִיזָה לְמוֹד הִיָּה, אֲשׁ מִמֶּשׁ. טוֹב, הִגִּיעָה הַעֲצַרְתָּ, הִגִּיעוּ הַמְשַׁאֲאוֹת, כָּל הַעֲנִינִים. פְּתָאוּם חֲתִילִים שְׂמַעוּ אֶת רַעַשׁ הַלְמוּד. 'מָה יֵשׁ פֶּה? יִשִּׁיבָה? זֶהוּ, הוֹרְגִים אוֹתָם! 'שִׁנֵּי בַחוּרִים הָיוּ בְּטָלְנִים. הֵם הִסְתַּכְּלוּ מִהַחֲלוֹן לְרֹאוֹת, רָאוּ אֶת הַחֲתִילִים עוֹלִים. מִיָּד בְּרָחוּ מִבֵּית הַמְדַרְשׁ, רָצוּ לְפָנִימִיָה, הִתְחַבְּאוּ בְּתוֹךְ הָאָרוֹן".

"הַרוּסִים הָאֵלוּ עָלוּ, דָּרְכוּ אֶת הַנֶּשֶׁק, הִגִּיעוּ לְפִתַח הַלִּישִׁיבָה. מָה הֵם רּוֹאִים? בַּחוּרִים, אֶחָד צוּעֵק עַל הַשֵּׁנִי, זֶה צוּעֵק עָלָיו, זֶה צוּעֵק עָלָיו. זֶה מְנוֹפֵף בְּיָדוֹ כְּהָ, חֲבָרוּ צוּעֵק עָלָיו וּמְנוֹפֵף בְּיָדוֹ כְּהָ. אָמְרוּ: 'אֵלוּ מְשֻׁנְעִים אֵלָו, מָה אֵתָה צוּעֵק עָלָיו? אֵתָה צוּעֵק, הוּא צוּעֵק. הַנְּעֻקָּוֹת לֹא נִגְמְרוֹת'. אָמְרוּ: 'הֵם מְשֻׁנְעִים'. יֵשׁ חֵק בִּינְלָאֲמִי – אֲסוּר לְהֵרֵג מְשֻׁנְעִים. וְגַם הַקּוֹמוּנִיסְטִים כְּשֶׁהִקִּימוּ אֶת הַמַּפְלָגָה, חוֹקְקוּ: 'שְׁלֹא הוֹרְגִים מְשֻׁנְעִים'. הֵם עֲזָבוּ, וְהִלְכוּ".

"כְּשֶׁיִּצְאָו מִבִּנְיָן הַלִּישִׁיבָה חִיל אֶחָד אוֹמַר לְשִׁנֵּי: 'יֵשׁ פֶּה עוֹד בְּנִי, אוּלַי יֵשׁ פֶּה בַּחוּרִים נוֹרְמַלִּים'. נִכְנָסוּ לִישִׁיבָה, וּבְדִיקוּ אִזּוֹ יִצְאוּ הַשֵּׁנִים מֵהָאָרוֹן, רָאוּ אוֹתָם, יָרוּ בְּהֵם וְהִרְגוּ אוֹתָם. אָמַר הַרַב: 'הַתְּבַרֵּךְ שְׂמִי שֶׁשְׂקוּעַ בְּלְמוּד, גַּם כְּשֶׁמְלָאָד הִמּוֹת מְגִיעַ לְבֵית הַמְדַרְשׁ – הוּא נְצוּל'. לְמוֹד תוֹרָה בְּכָל הַכַּח נוֹתֵן סִיעֵתָא דְשְׂמִיָּא שְׂאֵי אֲפִשֵׁר לְתַאֵר מָה אָדָם יְכוֹל לְזַכּוֹת עַל יְדֵי לְמוֹד תוֹרָה".

שְׂהַבְעַל שְׂאֵגַת אַרְיָה לֹא יִתְבַטֵּל מִלְמוּדוֹ

הָיוּ שְׁנֵי אַחִים צִדִּיקִים: רַבִּי זְלַמֵּן מוּלוֹז'ין וְרַבִּי חַיִּים מוּלוֹז'ין. הַרַב עוֹבְדִיָה

היה מספר את הספור הזה, והוא מתאים לנו מאוד.

יום אחד, רבי חיים, שערך התנה לבנו, אמר לאחיו רבי זלמן, שאהב כלי נגינה: "אחי, בגללך הבאתי הרבה כלי נגינה. בוא להתנהח". "מתי התנהח?" שאל. "בשבע", ענה רבי חיים. הצדיקים היו פשוטים. שבע זה שבע! היום יש 'אם למקרא ויש אם למסרת'. 'אם למסרת' זה שבע, 'אם למקרא' זה תשע. כשאומרים 'החפה תתקיים בשמונה בדיק', הכוונה היא לעשר. זו המשמעות של 'בדיק' היום.

אבל הצדיק הזה הגיע בשבע. אמרו שבע, הגיע בשבע. מה עושים בשבע היום? מביאים את הציוד, מכינים את האכל, עורכים שלחנות. מי מגיע בשבע היום לחתונות? אף אחד לא מגיע. טוב, הוא הגיע. מה לעשות עכשיו? אז הוא ישב בצד ואמר: "אתחיל ללמד, מה אעשה?"

באחת וחצי בלילה נגש אליו המלצר. "אדוני, אתה יכול לפנות את המקום? זהו, האנשים הלכו, אתה יכול ללכת. צריך לנקות את המקום". "מה ללכת? אבל אחי אמר שיהיו כאן כלי נגינה, תהיה כאן תזמורת". המלצר אמר לו: "לא שמעתי?" רבי זלמן התפלל: "באמת לא שמעתי כלום!". איזה דבר נורא זה.

אז זה שני האחים האלה, רבי חיים מוולוז'ין ורבי זלמן מוולוז'ין. כיצד זכתה אדם לשני בנים כאלה? הבעל שאגת אריה היה נודד ממקום למקום. היו לו הרבה גליות, היה עובר ממקום למקום. הוא היה גאון. הוא אחד מאלו שסימו את הש"ס אף פעמים. כפשוטו, אף פעמים סימ את כל הש"ס. הר"א התבטא עליו: "בפ"ט - הוא ואני, בסוד - אני והוא".

פעם התארח בביתה של אמו של רבי חיים מוולוז'ין, כשהיתה כורעת ללדת. היא אמרה לעצמה: "אם אצעק, הבעל שאגת אריה ישמע את הצעקות ויפסיק ללמד. איך אוכל לגרם לכה?" היא סבלה יסורים. איזה יסורים אלו? יסורי לדה, היסורים הקשים ביותר. היא סבלה את כל היסורים כדי שהבעל שאגת אריה לא יתבטל מלמוד תורה.

לאחר מכן, כשהבעל שאגת אריה היה סנדק, ספרו לו את הספור הזה. הוא אמר: "בית כזה עם מסירות נפש לתורה, מבטח שממנו יצא אור תורה גדול מאוד". ואכן, מהבית הזה יצאו שני תלמידי חכמים גדולים, ענקיים עד מאוד.

מה אדם יכול לזכות, על ידי שהוא יודע להעריך את למוד התורה. הנסיון הזה יכול להיות אצל כל אחד מאתנו כאן. נכון, לא בלדה, בדברים אחרים. למשל, אם אתה צריך משהו, אתה זקוק לטלפון דחוף, אתה רוצה לבקש ממישהו שלומד עכשו. האם תחכה לו שיפסיק ללמד או לא תחכה? האם תוכל להתגבר ולא להפסיק אותו באמצע הלמוד? אתה יכול גם להמתין ולסבל, כביכול, למען למוד תורה. לפעמים נסיון כזה נותן לך אור שאי אפשר לתאר מה תוכל לזכות בו.

הנסיונות האלו לא חייבים להיות דוקא בזה. כל אחד מאתנו שעובר נסיון כזה, מה יכול לזכות? מה אדם יכול לזכות?

"זאת חקת התורה": כח הטהרה של התורה

האור החיים הקדוש שאל כאן שאלה מפרסמת. "וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר: זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר". האור החיים הקדוש שואל: מדוע נאמר "זאת חקת התורה"? היה צריך לומר "זאת חקת הפרה", "זאת חקת הטהרה", או "זאת חקת טמאה וטהרה". לכאורה אין כאן קשר לתורה. האור החיים הקדוש תרץ מה שתרץ. אנו נתמקד בתוצאים שלנו. דמינו בגן של מאה קומות לפחות. כמה אנשים יש בתוך הבנין הזה? אם זה בנין של חדרים, במאה קומות יש לך בין שלושת אלפים לארבעת אלפים נפשות. (כל קומה ארבע דירות כפול מאה קומות).

והנה, שני עבריינים, כאלה שאינם שומרים שבת או יום כפור, פרוצו למרתף למטה. שברו את המרתף, נכנסו פנימה. ישבו שם, מי יודע מה שתו ומה לא, אחד התעצבן על השני, קם עליו ושלח אותו לעולם שכלו טוב.

עכשו אני שואל: האם כל האנשים שגרים בבנין הזה טמאי מתים או לא? מה אתם אומרים? טמאי מתים או לא טמאי מתים? הרי זה סתם עברין, זה לא איזה צדיק שעמד כאן. סתם בן אדם, לא משהו מיוחד. האם אדם כזה יעשה את כלם טמאי מתים? ועוד שבעה ימים!

אותו עברין גם פרוץ. הוא לא נכנס ברשות. האם אני עכשו צריך להיות טמא שבעה ימים? מה ההלכה אומרת: לא יעזר לך שום דבר. תטמא שבעה ימים.

מה חשבת... אם זה בצפת, אתה ביום השלישי עולה לירושלים. הכהן יזה עליך, וביום השביעי עוד פעם. בשביל מי? בשביל האדם הזה?

אני שואל אתכם: האם אתם מאמינים לזה או לא מאמינים לזה? האם אתם מאמינים שזה קורה? מה לעשות? תרצו או לא, זו ההלכה. אז למה אתם לא מאמינים שאם אדם קורא פרק תהלים אחד, הוא יכול לטהר את כל הבנין? זאת חקת התורה.

התורה אומרת: זו התורה שלנו. כשם שאתם מאמינים שהאדם הגרוע ביותר בעולם יכול לטמא את כל הבנין, תאמינו גם שהאדם הגרוע ביותר בעולם, אם יאמר פרק תהלים אחד, יכול לטהר את כל הבנין.

לכן התורה כתבה: "זאת חקת התורה". אדם עולה לירושלים. אנשים רבים נמצאים שם, כלם טמאי מתים. כלם עומדים בשורה. הכהן לוקח את האזוב, את הזעתר, טובל, מניף את ידו בחזקה ומתני על כלם. אחד מאלה שהזו עליהם מצביע ושואל: "קבלתי טפה אחת על המצח, זה בסדר?" "נטהרת", עונה הכהן. האם זה נשמע הגיוני? "הייתי טמא שבעה ימים, ועכשו הטפה הזאת מטהרת אותי?" שואל האדם. עונה לו הכהן: "נטהרת! זהו, שלום!". נטהרת? כן ואו.

הרב אלישיב - עוד חמש דקות של תורה

שני ספורים לסיום. ספר הרב אלישיב: היה בנין בירושלים, שבו אנשים מסתמים 'טפלו' בכל מי שלא מצא חן בעיניהם. השקיעו אותו בבנין, העלימו אותו, שלחו אותו לאחד העולמות. בקצור, הבנין הזה היה מלא בעיות. כמה אנשים חלו בבנין הזה? כמה אנשים סבלו מצרות? בבנין הזה היה צער גדול. לבסוף, פנו תושבי הבנין לרב אלישיב. אמרו לו: "כבוד הרב, כן מספרים. זה המצב: אנשים חולים, בעיות פרנסה, קשיים בשלום בית. הכל, כל הבעיות האפשריות, מרפזות בבנין אחד. מה עלינו לעשות?" אמר להם הרב אלישיב: "שכל אחד יקבע לעצמו זמן בביתו ללמד תורה חמש דקות ביום".

ספר אחד השכנים: "כלנו קבלנו על עצמנו, וכדרך נס עבר חדש ונעלמו כל הבעיות. אלו שחלו - הבריא, פתאום נהיה שלום בית, הכל היה בסדר". האם אתם מאמינים שחמש דקות יכולות להשפיע? חמש דקות.

והרב אלישיב עצמו, אחרי שכבר נחשב לגדול הדור, בגיל תשעים ושמונה - ספרנו על זה כמה פעמים - חלה. הרופא שהגיע אמר לרב אלישיב: "מה אומר לך? חמשים-חמשים. חמשים אחוז סכוי שתתפרא, חמשים אחוז שלא תרד מהמטה".

הרב אלישיב התלבט, ושלח לשאל את הרב שטיינמן. הרב שטיינמן אמר לו: "מה שהרופא אומר זה כדרך הטבע, אבל עם ישראל יתפללו. תהיה הצלחה". ואכן כך היה. עם ישראל התפללו, הנתוח עבר בהצלחה, והרב אלישיב הבריא וחי עוד ארבע שנים. וכן המשיך למסר שעורים.

כשחזר למסר את השעור הראשון, הוסיף בשעור עוד חמש דקות. שומעי השעור אמרו: "כנראה במקרה, הוא היה באמצע הסוגיה, רצה לסיים, אז לקח עוד חמש דקות". ובשעור השני שוב הוסיף חמש דקות. הרב אלישיב היה מאוד קפדן בזמנים. אחרי שפגנו אליו: "כבוד הרב, מה פשר חמש הדקות הנוספות האלו?"

הוא אמר: "אומר לכם. כשהייתי בחדר נתוח לפני ההרדמה, אמרתי: רבוננו של עולם, אם אתה מחיה אותי, אני מוסיף בשעור עוד חמש דקות. וברוך השם, השם החיה אותי, אז אני מקים את הקבלה שקבלתי על עצמי".

איך היינו מתביישים בקבלה כזו. איך היינו מתביישים. אם ישאלו אדם מה קבלת על עצמך בראש השנה? או אדם שנכנס לחדר נתוח, ותשאל אותו האם אתה מוכן לקבל על עצמך חמש דקות תוספת של למוד תורה? הוא היה אומר לך: אל תגזים, האם אתה צוחק עלי? מה זה חמש דקות? הרי אני יקבל הרבה יותר מזה...

אז הרב אלישיב בגיל תשעים ושמונה, מתמיד כזה גדול, הוסיף עוד חמש דקות של למוד תורה. זאת חקת התורה. כשם שאתם מאמינים שאדם אחד, ריק, יכול לטמא בנין שלם של מאה קומות, תאמינו שגם למוד תורה אחד מטהר את כל הבנין כלו.

והשם יעזרנו על דבר כבוד שמו, אמן ואמן.

מוקדש לכל הישועות רשימת בת אורייה ♦ רעייתי נשמת יחיאל בן רוזה ז"ל ♦ רחמי עליהם - ככל מיילי רמיטב

073.371.8270

ניתן להאזין לשיעורי הרב ב"ק" קול הלשון: 073-3718270 [שלושה 7, או כוכבית לשיעור האחרון] לתרומה והקדשת העלון: נדרים פלוס, מוסדות פרי מגדים, עלון "דרשות קרבתי" • להפצת העלון: 054-8493005